

Мастер - класс
Тыва национал чем
"Быштакты кылыры»

Башкы: Талганчык.А.М

- **Цель:** Быштакты канчаар кылырын коргузуп, таныштырар.
- **Задачи:** Быштактын ажык- дузазын база бажынга кижги бурузу быштакты кылып ап болур аргаларын тайбырлап коргузер.
- - традициалыг националдыг чемивистин кайы – хире ажыктыын, амгы уеде чон аразынга байлакшыдып, нептередир.
- **Методы:** Тайылбыр, коргузуг, кылдыныг.
- **Средства:** экран.
- **Оборудование:** Сут, чалгый паш, шоер ыяш, сарыг-суг

- Суттун шаандан тура тывылган чылы 5000 мун чыл бурунгаар .
- Тыва улустун кол чеми сут болгаш эът бооп турар болгаш кухнязында бир дугаар болгаш хундуткелдиг чемнеринин бирээзи.. Быштак ак чемнерге хамааржыр.

- Буга бажы, ыяш бажы, бай ыяш, тел ыяш, хам ыяш, Таңды дагаан черлерге быштакты албан апаар. Дагылга кылган черге хамнаан хамнар ол быштакты оран ээзи четтирип турар кылдыр алганырлар. Бурун шагда төрелдежип-аалдажырда, бир хап быштакты албан белеткеп алыр турган.

- Быштакта болза эн хой кижинин организмге херек будумелдер шуптузу элбээ биле бар бооп турар. Эн кол чуул оон составында хоралыг микробтарга удур болгаш сулараан куш шыдал киирер шынарлары хой болгаш организмни арыглаарынга улуг салдарны чедирип турар. Быштак арыг суттен кылыр болгаш оон будумелинде кижинин кырыырын узадыр база аныяксыдар будумелдер бар бооп турар.

- Тыва чоннун ёзузунда болза быштакты дагылганың сүзүктүг чеми деп адап турар. Тывалар кожуун бүрүзүнде быштакты кылып турар. Быштактың даштыкы хевири болгаш кылып алыр аргалары кожуун бүрүзүнде аңгы-аңгы болуп турар.

- 1 дугаарында отту суугуга ойлей салгаш, сутту кудуп алыр бис.
 - 2. Сут изий бээрге, хун аайы- биле сарыг сугну кутпушаан, долгандыр аяар хымыш биле былгай арак чоргузар.
 - 3. Олла хевээр долгай былгап турда, сарыг суг ылгалы бээр.
 - 4. Сарыг суун ангы узкаш, быштакты холуй базар.
 - 5. Пашты эскеш, быштакты тудуштур баскаш.
- ШОЕР

